

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania K. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o emeryturę górniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 27 grudnia 2017 r., po rozpoznaniu apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K., zmienił w całości zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 6 listopada 2015 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 2 lipca 2013 r. i przyznano wnioskodawcy K. W. prawa do emerytury górniczej w ten sposób, że oddalił odwołanie.

W motywach orzeczenia Sąd Apelacyjny podniósł, że Sąd pierwszej instancji wadliwie przeliczył zatrudnienie wnioskodawcy na stanowisku górnika wiertacza pod ziemią w P. Spółce z o.o. z siedzibą w B. w okresie od dnia 1 sierpnia 1991 r. do dnia 28 lutego 1997 r. oraz w [...] „D.” Spółce z o.o. z siedzibą w R. w okresie od dnia 23 maja 2000 r. do dnia 30 kwietnia 2012 r. - w wymiarze półtorakrotnym, tj. jako pracę wykonywaną w przodku w rozumieniu art. 50d ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna). Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika bowiem, że będąc zatrudnionym w P. wnioskodawca wykonywał pracę w przodku wyłącznie podczas świadczenia pracy w KWK „[...]” od dnia 1 listopada 1991 r. do dnia 31 lipca 1992 r. i od dnia 1 października 1992 r. do dnia 14 sierpnia 1993 r., zaliczoną w wymiarze półtorakrotnym, co dało łącznie 432 dniówki. Pozostałe 573 dniówki u tego pracodawcy muszą być zaliczone w wymiarze pojedynczym. Z kolei w Spółce „D.” w ogóle nie wykonywał on pracy w przodku, zatem praca górnicza wykonywana w tym okresie w całości powinna być zaliczona w wymiarze pojedynczym. Ostatecznie Sąd Apelacyjny w wymiarze pojedynczym uwzględnił okresy pracy górniczej wnioskodawcy od dnia 15 sierpnia 1993 r. do dnia 15 sierpnia 1995 r. (co po odjęciu okresów zaliczonych już w decyzji daje łącznie 331 dniówek); od dnia 1 stycznia 1996 r. do dnia 30 sierpnia 1996 r. (176 dniówek); od dnia 2 stycznia 1997 r. do dnia 31 marca 1997 r. (66 dniówek), co daje łącznie 573 dniówki. Natomiast w wymiarze półtorakrotnym uwzględnił okresy, które przypadają na pracę w KWK „[...]” od dnia 1 listopada 1991 r. do dnia 31 lipca 1992 r. (9 miesięcy/198 dniówek); od dnia 1 października 1992 r. do dnia 14 sierpnia 1993 r. (10 miesięcy i 14 dni/234 dniówki), w sumie 432 dniówki, co po zastosowaniu półtorakrotnego przelicznika daje 648 dniówek. W ocenie Sądu Apelacyjnego, łącznie z tytułu dodatkowych okresów zgłoszonych w piśmie procesowym wnioskodawcy z dnia 21 kwietnia 2017 r. zaliczeniu na poczet stażu pracy górniczej podlegało 1.221 dniówek, które stanowią 55 miesięcy i 15 dni, co daje 4 lata, 7 miesięcy i 15 dni. Dokonanie prawidłowej kwalifikacji pracy świadczonej przez wnioskodawcę w Spółce „D.” powoduje, że łączny jego staż pracy górniczej na przestrzeni całego zatrudnienia wynosi 24 lata, 6 miesięcy i 12 dni. Wnioskodawca nie spełnia więc wymogu legitymowania się co najmniej 25-letnim okresem pracy górniczej, a tym samym nie spełnił wszystkich przesłanek do przyznania mu emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy emerytalnej.

Wyrok ten w całości zaskarżył wnioskodawca skargą kasacyjną, domagając się jego zmiany w całości przez przyznanie prawa do emerytury górniczej, poczynawszy od daty złożenia wniosku o przyznanie tego prawa, z jednoczesnym

zasądzeniem od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu, względnie uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 299 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., przez brak przeprowadzenia wszechstronnego i wyczerpującego uzupełniającego postępowania dowodowego, w szczególności wobec wadliwego przesłuchania świadków oraz skarżącego, a także w związku z niedopuszczeniem dowodu z opinii biegłego z zakresu górnictwa, przy jednoczesnym dokonaniu dowolnej oceny dowodu z pisma Spółki „D.” z dnia 12 lipca 2017 r. i uznaniu go za wiarygodny, czego skutkiem było niedostateczne ustalenie stanu faktycznego i przyjęcie, że skarżący w spornych okresach nie wykonywał prac górniczych związanych z bezpośrednim urabianiem i ładowaniem urobku, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż doprowadziło do wtórnego naruszenia prawa materialnego - art. 50a ust. 2, art. 50d § 1 pkt 1 i § 3 ustawy emerytalnej w związku z § 3 i pkt 6 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8), w wyniku jego błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania, czego skutkiem było przyjęcie, że skarżący nie wykazał 25 lat pracy górniczej, bowiem praca górnicza jaką świadczył w spornym okresie nie może zostać zaliczona w wymiarze półtorakrotnym.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne obejmujące konieczność uszczegółowienia wykładni art. 50d § 1 pkt 1 i § 3 ustawy emerytalnej w zakresie tego, czy zaliczenie w wymiarze półtorakrotnym prac górniczych przy głębieniu szybów oraz przy innych robotach szybowych wymaga wykazania istnienia związku tych prac z pracami przodkowymi bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku.

Ponadto skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżony wyrok jest wynikiem braku precyzyjnego ustalenia faktów w związku z

wadliwym przeprowadzeniem uzupełniającego postępowania dowodowego, co skutkowało wtórnym naruszeniem prawa materialnego, przez przyjęcie, że w spornym okresie skarżący wykonywał pracę górniczą liczoną w wymiarze pojedynczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie

skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz.158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Ponadto, istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie spełnia opisanych wyżej wymagań, a ponadto pamiętać należy, że niewystarczające jest sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza przez ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych wynikających z przywoływanych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III SK 74/13, LEX nr

1482421). Sąd Najwyższy podkreśla wręcz, że z uwagi na publicznoprawny charakter postępowania kasacyjnego rola skarżącego na etapie przedsądu nie ogranicza się do wymyślenia problemu prawnego, ale aby przekonać Sąd Najwyższy o potrzebie rozpoznania skargi konieczne jest zaprezentowanie odpowiedniej argumentacji wskazującej na potrzebę jego rozwiązania w sposób odmienny od zapatrywań prawnych wynikających z uzasadnienia skarżonego wyroku sądu drugiej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2014 r., III SK 69/13, LEX nr 1463904). Skarżący przyznaje, że Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, iż jako prace wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty mogą być tylko uznane takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Wobec tego pojęcie „inne prace w przodku” musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 marca 2015 r., I UK 280/14, LEX nr 1712808; z dnia 21 lutego 2012 r., I UK 295/11, OSNP 2013 nr 3-4, poz. 38; z dnia 22 kwietnia 2011 r., I UK 360/10, LEX nr 949021; z dnia 6 września 2011 r., I UK 70/11, LEX nr 1102258; z dnia 11 lutego 2010 r., I UK 236/09, LEX nr 585722). Nie może także zniknąć z pola widzenia, że zagadnienie prawne musi być powiązane z ustalonym stanem faktycznym sprawy, a z ustaleń poczynionych przez Sąd Apelacyjny, którymi Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany, wynika, że skarżący w Spółce „D.” nie pracował w przodku w okresie przyjętym przez Sąd pierwszej instancji.

Skarżący nie wykazał także istnienia podnoszonej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jako że wymagałoby to przedstawienia w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia

26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133; z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967). A zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171), a o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860; z dnia 18 maja 2018 r., V CSK 654/17, LEX nr 2500530).

Wymogów tych nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna skoro we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania skarżący ograniczył się do ogólnikowego i hasłowego twierdzenia, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z „braku precyzyjnego ustalenia faktów w związku z wadliwym przeprowadzeniem uzupełniającego postępowania dowodowego, co skutkować musiało wtórnym naruszeniem prawa materialnego”, bez odwołania się do jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Nie może także zniknąć z pola widzenia, że argumentacja skarżącego jest oparta na prostej negacji stanowiska zaskarżonego wyroku; bez uwzględnienia w konstrukcji uzasadnienia wniosku całościowego stanowiska Sądu Apelacyjnego, tak w zakresie jego podstawy faktycznej, jak i w zakresie oceny prawnej zasadności roszczenia. W rzeczywistości uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania stanowi niedopuszczalną dyskusję z poczynionymi i wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c. i art. 398³ § 3 k.p.c.) oraz stanowi własną przeprowadzoną przez skarżącego ocenę sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., II CSK 708/17, LEX nr 2490620 i z dnia 29 maja 2014 r., V CSK 550/13, LEX nr 1483375), co dyskredytuje twierdzenie skarżącego o „oczywistej zasadności skargi”.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).